

Požari v naravnem okolju v prvem četrletju 2022

dr. Jaša Saražin, Gozdarski inštitut Slovenije, Oddelek za gozdno tehniko in ekonomiko

Objavljeno na spletu 11.04.2022 (<https://doi.org/10.20315/IG.2022.0020>)

Slika 4: Pri gašenju požara na Potoški gori je pomagalo tudi hrvaško letalo Canadair, ki je vodo zajemalo iz 45 km oddaljenega Bohinjskega jezera

Prvo četrletje letošnjega leta je bilo s padavinami zelo skopo, kar je botrovalo tudi v številnih požarih v naravnem okolju.

Veliko helikopterskega gašenja

Prva letošnja intervencija je potekala že od silvestrovega večera, zato je na prvi dan letošnjega leta helikopter Slovenske vojske prvič poletel na intervencijo gašenja požara pod vrhom Nanosa. Od takrat je helikopterska enota slovenske vojske posredovala še na sedmih požarih v naravnem okolju, nad katere je odvrгла skupno 625 m³ vode (Špernjak, 2022). Po evidencah SPIN (2022), je bila ta količina odvržene vode presežena zgolj leta 2016 (839 m³).

Slika 1: Letos je helikopter Bell Slovenske vojske gasil požar na Nanosu že 1. januarja

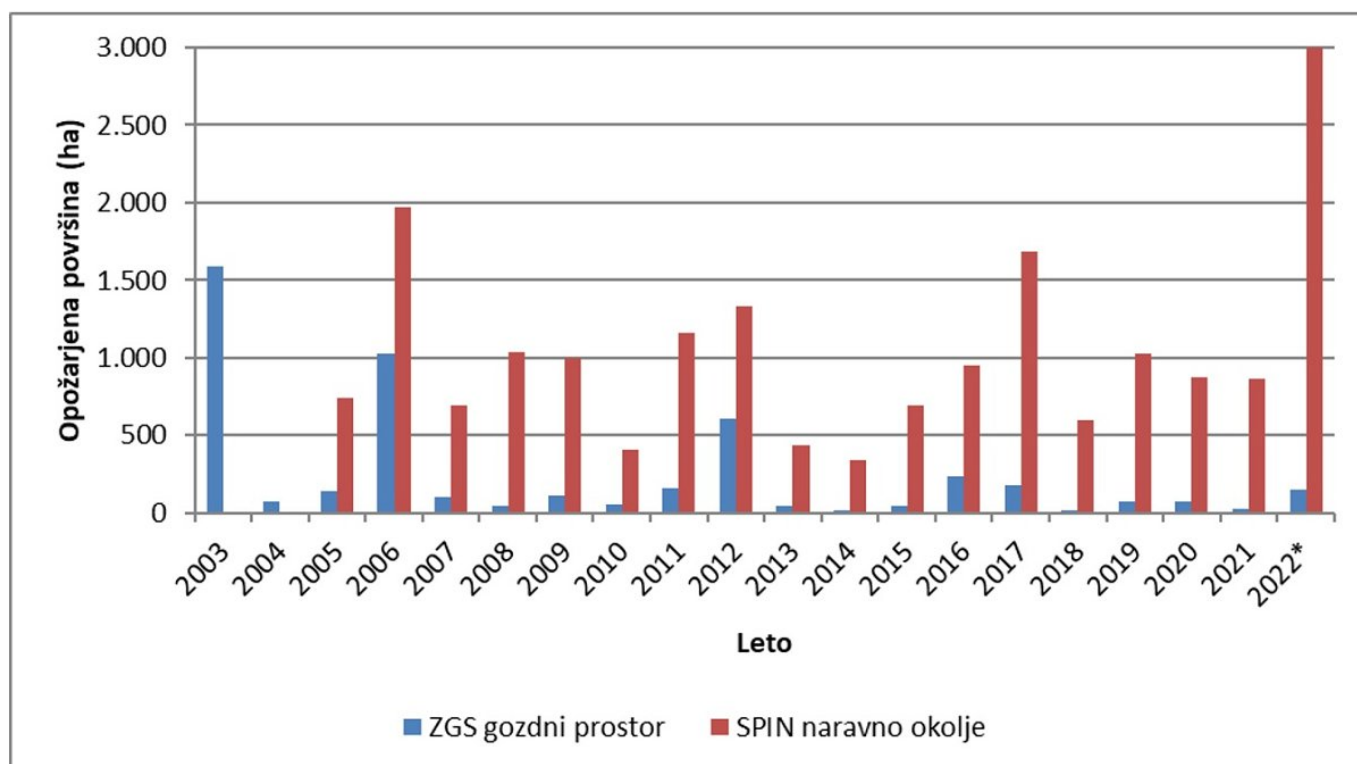
Statistika intervencij požarov v naravnem okolju

Zadnje obilnejše padavine so padle v sredini februarja. S stopnjevanjem suše, se je stopnjeval tudi obseg požarov v naravnem okolju. Po več tednih brez dežja, je bila 14.3.2022 razglašena velika požarna ogroženost za celotno državo.

Za opis stanja požarov v naravnem okolju so relevantne evidence gozdnih požarov, ki jih od leta 2003 vodi Zavod za gozdove Slovenije (ZGS) ter poročila s spletnega pregledovalnika SPIN, Uprave

Republike Slovenije za zaščito in reševanje (URSZR), ki so vodena od leta 2005. Evidenca gozdnih požarov ZGS, določa površino požarov, ki so zajeli gozdni prostor, na podlagi terenskih meritev, zelo natančno. V preglednici 1 so prikazane opožarjene gozdne površine. Evidence SPIN, pa na podlagi vnosov vodij posameznih intervencij zajemajo celotno število dogodkov vseh požarov v naravnem okolju, so pa ocene površin podvržene velikim odstopanjem, ki so rezultat večinoma grobih okularnih ocen. Zato podatkov ZGS za gozdni prostor ni mogoče interpretirati kot delež vseh požarov v naravnem okolju s SPIN, saj so odstopanja pri določanju površin istih požarov pogosto velika.

Preglednica 1: Opožarjene površine v naravnem okolju, za obdobje 2005 - 2022 (SPIN, 2022); ter v gozdnem prostoru, za obdobje 2003 do 2022 (ZGS, 2022). Prikazani podatki so bili določani po različni metodologiji, zato podatkov ZGS za gozdni prostor ni mogoče interpretirati kot delež vseh požarov v naravnem okolju s SPIN.

Statistika na SPIN-u je od začetka leta skupno zabeležila preko 3000 ha opožarjenih površin v naravnem okolju, na preko 2000 intervencijah, na katerih je sodelovalo več kot 14 000 pripadnikov gasilskih in drugih enot (SPIN, 2022), kar bistveno presega katerokoli od dosedanjih letnih vrednosti.

Podatkih ZGS (2022) pa prikazujejo, da je bilo letos največ opožarjenih gozdnih površin (151,73 ha) po letu 2017.

Dva izstopajoča požara

Tako po velikosti, kot tudi po zahtevnosti intervencije sta najbolj izstopala dva požara, v varovalnih gozdovih na Kovku nad Ajdovščino in na Potoški gori nad Preddvorom. Prvi - na Kovku je zajel 32,02 ha pretežno gozdnih površin (Evidenca gozdnih požarov, ZGS, 2022) ter bil omejen tretji dan, nakar je z delom na požarišču, do prvih padavin nadaljevala požarna straža.

Slika 2: Požar na Kovku nad Ajdovščino je opožaril 32 ha varovalnih gozdov

Drugi - požar na Potoški gori nad Preddvorom, je bil po svoji razsežnosti še nekoliko večji. V kolikor bi prva ocena 700 ha opožarjenih gozdov, ki se je pojavila v medijih obveljala, bi ta, po požarih Sela na Krasu (2003) in Šumka (2006), bil tretji največji požar v obdobju samostojne Slovenije. Končna ocena, potrjena s strani Zavoda za gozdove pa je bila 70,37 ha, od tega 64,11 ha gozdnih površin (Evidenca gozdnih požarov, ZGS, 2022), kar je deset krat manjša površina, v primerjavi s prvotnimi ocenami interventnih služb. Čeprav požar ni bil izjemnih razsežnosti za Slovenski prostor, gre vseeno za enega največjih požarov zunaj Primorskega dela Slovenije. Z njim se je v treh dneh, do prvega dežja borilo preko 1000 gasilcev, istočasno so ga gasili do štirje vojaški helikopterji, ki so vodo zajemali v bližnjem jezeru Črnava. Zaradi dobrih pogojev dela, so na požar helikopterji v 330 naletih odvrgli skupno kar 400 m³ vode (Špernjak, 2022).

Slika 3: Požar na Potoški gori so sočasno gasili do štiri helikopterji Slovenske vojske

Pri uspešnem omejevanju požara, je ključno vlogo odigrala tudi novo zgrajena gozdna cesta, ki uradno še niti ni bila predana v uporabo. Ta je omogočila gasilskim vozilom prevoz moštva, vode in opreme vse do višine 1150 m nadmorske višine, kar je močno olajšalo kopensko gašenje požara (Polajnar, 2022).

Po 16-ih letih ponovno pomoč Canadaira

Za nekaj ur se je pri gašenju požara na Potoški gori pridružilo tudi hrvaško letalo Canadair. Po naših podatkih so letala tipa Canadair do sedaj na Slovenskih tleh gasila zgolj dvakrat in to prav na požarih Sela na Krasu (2003) in Šumka (2006) (Košiček, 2005 in Muhič, 2007). V tistih primerih je šlo za italijanska letala, ki so vodo zajemala v 5 do 15 km oddaljenem Tržaškem zalivu. Tokrat pa je letalo zajemalo vodo v kar 45 km oddaljenem Bohinjskem jezeru, kar je botrovalo precej nizkemu številu nalletov. Točnega podatka o številu nalletov Canadaira nimamo, ocenjujemo pa, da je ta na požarišče odvrigel med 30 in 50 m³ vode.

Slika 4: Pri gašenju požara na Potoški gori je pomagalo tudi hrvaško letalo Canadair, ki je vodo zajemalo iz 45 km oddaljenega Bohinjskega jezera

Kot smo že v predhodni objavi zapisali (Saražin in Birkić, 2022) menimo, da je za celinski del Slovenije, zaradi pomanjkanja primernih vodnih površin, primernejše polnjenje letal na tleh, kjer po svoji prilagodljivosti izstopa letalo tipa Airtractor, s katerim prav tako razpolagajo hrvaške in italijanske zračne sile.

Zaključek

Čeprav so v tem članku zajete zgolj statistike iz prvega četrtertletja, so le te že presegle marsikatero letno vrednost. Po podatkih ZGS (2022) gre letos za največjo površino opožarjenih gozdov v zadnjih petih letih (151,73 ha), po podatkih SPIN (2022), pa letošnje leto izpostavlja kot rekordno po letu 2005, odkar tovrstne evidence vodijo na primerljiv način.

Obilne padavine na zadnji marčevski dan so k sreči prekinile povečano požarno ogroženost v naravnem okolju. Upajmo, da bo preostanek leta s padavinami bolj obilen ter da se večji požari v naravnem okolju letos ne bodo več pojavljali.

Viri

- Evidenca gozdnih požarov. 2022. Zavod za gozdove Slovenije
- Košiček B. 2005. Požar pri Selih na Krasu – pogled gozdarjev. Ujma 19: 108-113
- Muhič D. 2007. Požar pri Šumki na Krasu. Ujma 21: 80-90
- Polajnar T. 2022. Pogovor z revirnim gozdarjem. Ustni vir.
- Saražin J. in Birkić L. B. 2022. Ocena letala C-27J Spartan, za gašenje gozdnih požarov. InfoGozd: Skrbno z gozdom 3 (1): 26-32
- SPIN. 2022. Poročila. <https://spin3.sos112.si/javno/porocilo> (dostop: 4.4.2022)
- Špernjak R. 2022. Intervju v oddaji Danes na Planet TV 31.3.2022

Avtor prispevka je tudi avtor vseh objavljenih fotografij.